

NEVO TIJJA – UUSI AIKA – HANKKEEN SEURANTARAPORTTI AJALTA 1.8.-31.12.2016

Diakonia-ammattikorkeakoulu Oy (DIAK)

Hankkeen aktiivinen toiminta aloitettiin 1.8.2016, vaikka varsinainen hankepääätös saatiin vasta 27.10.2016. Osatoteuttajille järjestettiin aloituspalaveri 12.9.2016, jossa käytiin hankkeeseen liittyviä talous- ja toimintatapoja. Varsinainen virallinen aloituspalaveri pidettiin 13.12.2016 STM:ssä. Projektipäällikkö on ohjannut osatoteuttajia keskinäiseen yhteistyöhön ja vierailut osatoteuttajan luona. Hankkeelle perustettiin viestintäryhmä, joka toimii yhteistyössä Tsetanes naal-sisarhankkeen kanssa. Hankkeesta on laadittu sekä oma että sisarhankkeen kanssa yhteinen tiedote. Näitä on jaettu Diakin kotisivujen, sähköpostilistan, somen sekä hanketoimijoiden kanavien kautta. Projektipäällikkö on esitellyt laajasti hanketta ja verkostoitunut useissa erilaisissa tilaisuuksissa ja tapahtumissa yhteensä yli 50 kertaa. Verkosto- ja sidosryhmäyhteistyötä on tehty mm. romanijärjestöjen, koulutus- ja työorganisaatioiden ja viranomais tahojen kanssa. Erityisesti ensimmäiset parikuukautta käytettiin laajaan verkostoitumiseen ja hankkeen tavoitteiden ja kentän todellisten tarpeiden kartoittamiseen ja yhteensovittamiseen. Hallinnoinnin lisäksi projektipäällikkö on tehnyt ohjaustyötä henkilökohtaisesti, puhelimitse, sähköpostilla sekä facebookin välityksellä.

Hankkeessa on ylläpidetty TL 5 mukaisesti osallisuuden ja osallistamisen ajatusta. Projektipäällikön esimerkin mukaan osatoteuttajat ovat ottaneet mukaan kentän ihmisiä suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen. Kaikissa hankkeeseen liittyvissä palavereissa on ollut mukana varsinaisen kohderyhmän edustajia. Projektipäällikkö on myös varmistanut sen, että vähintään puolet hankkeeseen palkatuista henkilöistä olisi romanikulttuurin todellisia asiantuntijoita. Hankkeessa on 31.12.2016 mennessä 17:sta palkatusta henkilöstä 10 romanikulttuurin asiantuntijaa – tällä suuri merkitys katu-uskottavuudessa.

Projektipäällikkö on jakanut osatoteuttajien henkilöstön kolmeen ryhmään kasvattaakseen erilaisten asiantuntijuuksien maksimaalisen hyödyn: tiimiin, yhteistyöryhmään ja ohjaustyöryhmään. Kaikissa on mukana kutsutusti myös aina kentän ihmisiä mukana.

- Tiimi koostuu osatoteuttajien varsinaisista työntekijöistä, joiden tehtävä on työstää tavoitteiden konkretiaa ja välineitä tulosten saavuttamiseksi. tiimi on kokoontunut 4 kertaa. Tiimille hankkeen aloituksen jälkeen järjestettiin kahden päivän johtajuuskoulutus, minkä avulla tiimiä ryhmytettiin yhdeksi isoksi kokonaisuudeksi osatoteutuksistaan huolimatta. Muissa tapaamisissaan tiimi on työstänyt hankkeen ja kentän todellisten tarpeiden yhteensovittamista.
- Yhteistyöryhmä koostuu sekä Nevo tiija että Tsetanes naal -hankkeiden osatoteuttajista. Tähän ryhmään osallistuu osatoteuttajien esimiestasoa. Yhteistyöryhmä pohtii yhteistyökuvioita ja muita yhteisesti rakennettavia kokonaisuuksia kuten esim. yhteinen tiedotus, tapahtumat jne.
- Ohjaustyöryhmä koostuu hankesuunnitelman mukaisista tahojen edustajista täydennettynä oleellisilla asiantuntijahenkilöillä. Se ohjaa ja valvoo hankkeen toteutumista sekä mahdollistaa erilaisia kontakteja ja verkostoitumista suhteillaan.

Hanketta hallinnoiva taho yhteistyössä sisarhanke Tsetanes naal ja Taiteen edistämiskeskuksen kanssa järjestivät hankkeen julkisena ulostulemisena valtakunnalliset ja laatuaan ensimmäiset romaneille suunnatut koulutus- ja työllisyysmessut; Mahdollisuuksien päivä, 23.11.2016. Messuilla mukana oli messuesittelijöitä 25kpl ja kävijöitä reilu 250 henkeä sekä somen livestremin kautta parhaimmillaan 72 henkilöä. Messujen tarkoituksena oli koota yhteen romaneja, oppilaitoksia,

työnantajia, yrittäjiä, työllisyyspalveluita sekä muita hyvinvoinnin toimijoita. Pää tavoitteena oli saada "suoria" kohtaamisia ja kontakteja romanien sekä eri oppilaitosten ja työnantajien välille. Hanke ja tapahtuma saivat laajaa ja suoraa mediahuomiota 9 kpl. Raportin lopussa on muutama linkki mediahuomioista. Myös muita erilaisia some- tai vastaavia huomioita tuli 13 kpl. Epäsuoria mediahuomioita saatiin printtimedioissa 2 kpl (Aamuset ja Turun Sanomat), joissa toimittajat tekivät juttuja romaneiden koulutuksesta tai työllistymisestä. Onnistunutta messukonseptia lähdettiin hetimiten mallintamaan jatkokäyttöön muille paikkakunnille. Alustavat keskustelut on käyty Jyväskylän ja Oulun kaupunkien sekä paikallisten toimijoiden kanssa.

DIAK/Kuopio

Kuopion hanketyöntekijä on toiminut toimintasuunnitelman mukaisesti; osallistunut ViaDian varikko hankkeen toimintaan ja palavereihin hyödyntäen tukikohtansa mahdollistamia verkostoja. Hanketyöntekijä on solminut eri toimijoiden ja instanssien kanssa hankeyhdyshenkilöt, jotta vuorovaikutus toimisi parhaalla mahdollisella tavalla. Työntekijä perusti heti ensitoimikseen hankkeen mukaisen ylisukupolvisen päiväkeskuksen, joka kokoontuu kerran viikossa koko hankkeen ajan. Päiväkeskuksen sisällä toimiva kielipesä on ollut suosittu. Kävijämäärät ovat vaihdelleet 15–30 henkilöön. Kielipesän ansiosta romanikielen taito on selvästi jo nyt kohentunut. Työntekijä on myös tehnyt aktiivisesti alueensa romaneiden koulutus- ja työpohjan kartoitusta pitäen silmällä jatkokoulutuksia lisätäkseen kilpailukykyä työmarkkinoilla. henkilökohtaisten keskustelujen pohjalta on asiakkaille tehty HOPS. Kartoituksen tuloksena on ilmennyt, että alueella on ylitarjontaa romanikulttuuriohjaan asiantuntijoista. Tämän johdosta on käynnistetty prosessi Sakkyn ja TE-toimiston kanssa erilaisista jatkokouluttautumisista hyödyntäen alueen yritysmaailmaa ja oppisopimuskoulutuksia. Alustavaa tahtotilaa romanitaustaisten oppisopimuskoulutukseen löytyy mm.. näiltä yrityksiltä: Kuljetusliike Kettu Laitinen, Kuopion Teho-louhinta, Petola Oy, Niiralan kulma ja ViaDia Ry.

DIAK/Oulu

Oulun työntekijä pääsi aloittamaan tehtävänsä vasta marraskuun alusta. Maksatuskauden aikana työntekijä on kartoittanut Oulun alueen romaniperheitä. Samoin myös eri yhteistyö- ja viranomaistahoihin tutustuttiin mahdollisia tulevia yhteistyökuvioita silmälläpitäen. Tuolta ajalta kustannuksia oli pelkästään matkoista Helsinkiin kokouksiin.

Helsingin diakonissasäätiö (HDL)

Hankkeen työ on aloitettu rakentamalla alliansseja ja yhteistyökuvioita, joita on sitten syvennetty ja laajennettu. Näiden kautta osatoteuttaja on kartoittanut kentän keskeisiä toimijoita. Tämän lisäksi HDL on verkostoitunut hankkeen muiden osatoteuttajien kanssa. Kartoitusyön jälkeen HDL on panostanut keskitetysti kohderyhmän tavoittamiseen ja asiakassuhteiden luomiseen sekä palveluiden kehittämiseen. Loka- joulukuun aikana HDL on tavoittanut 24 asiakasta, jotka ovat primaarikohderyhmää. Tavoitettujen nuorten kanssa työskentelyssä pääpainopiste on ollut koulutus- ja työllisyyspolkujen rakentamisessa sekä osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja hyvinvoinnin toimintakäytänteiden vahvistamisessa. Osahankkeessa tavoitettujen nuorten ongelmat ovat moninaiset ja monisyiset. Heidän identiteettinsä on rakentunut sosiaalisten loukkujen kasasta. Tavoitetuilla nuorilla on päihdeongelmaa, oppimisvaikeuksia, rikoskierrettä ja perhesuhteet ovat hyvin rikkonaiset. Kiinnittyminen yhteiskunnan palveluihin on erittäin heikko. Kohderyhmänä he ovat suuri haaste ja tavoittaminen on vaatinut jalkautuvaa työtä Itäkeskukseen. Etsivä työ on tuottanut kohderyhmän sisäistä viestintää, jonka ansiosta on saatu yhteydenottoja nuorten

vanhemmilta ja perheiltä laajasti. Asiakassuhteiden tiivistämiseksi ja kohderyhmän paremmin tavoittamiseksi olemme sopineet aloittavamme vuoden alusta Helsingin Diakonissalaitoksen Kontulan D-aseman käyttämisestä kohtaamispaikkana, jossa torstaisin pidämme VamosLocos-nimellä kulkevaa pop-up-kahvilaa klo 14-16. Ideana on mennä sinne, missä kohderyhmä oleilee ja luoda luottamusta arkikohtaamisten kautta. Tässä toiminnassa metodina on etsivä työ, jossa kehitetään yksilölliseen tuen ja pienryhmätoiminnan malleja yhdessä kohderyhmän kanssa. Luottamusta rakentamalla pyritään käynnistämään prosesseja, joita kehittämällä saadaan luotua kohderyhmän nuorille koulutus ja työllistymispolkuja.

Tähän asti tavoitetuista nuorista osatoteuttaja on saatu kahdeksan (8) mukaan pitkäkestoiseen prosessinomaiseen työskentelyyn. Työskentely on merkinnyt yksilöllistä tukea, tulevaisuustyöskentelyä ja koulutus ja -työllistymispolkujen pohtimista. Työskentelyssä on otettu mukaan nuoren perheet mahdollisuuksien mukaan. Hankeen avulla on luotu kattava verkosto, joka mahdollistaa asiakasohjauksen ja sujuvat polut nuorille. Työskentelyssä on hyödynnetty Helsingin Diakonissalaitoksen Vamoksen palvelukokonaisuutta. Laskutettavat kustannukset ovat hankesuunnitelman mukaisia.

Helsingin kaupunki – Nuorisoasiainkeskus (NK)

Osahankkeen toiminta on lähtenyt käyntiin suunnitelman mukaisesti. Pääkaupunkiseudun romaninuorisotyön verkosto järjesti romaninuorille suunnatun tapahtuman 30.10.2016. Tilaisuus oli luonteeltaan informatiivinen; osallistujille jaettiin tietoa romaninuorille suunnatuista palveluista ja projektitoiminnoista. Tilaisuuteen osallistui 163 romaninuorta ja tapahtumaa olivat järjestämässä NK:n lisäksi kahdeksan muuta tahoa. Tapahtumassa pidetyn kyselyn pohjalta suunniteltiin neljälle eri illalle tapahtumasarjaa, jotka teemoitettiin peruskoulun loppuun suorittaminen, oppisopimuskoulutus ja työnhakuvalmiudet. Vaikka periaatteellista kiinnostusta nuorten puolelta oli osoitettu, haasteeksi osoittautui kuitenkin paikalle ilmaantuminen ja sitoutuminen. Romaninuorten puuttuminen koulutus- ja infotilaisuuksista vaatii vielä tarkempaa analyysia. Alkuperäisen tavoittamissuunnitelmassa oli, että Kannelmäen Romani Clubin kautta tavoitettaisiin kohderyhmää parhaiten. tällä hetkellä Romani Clubi toimii kuitenkin vain satunnaisti. Maksatuskauden lopulla Romaninuorten Clubia lähdettiin kehittämään paremmin kentän tarpeita ja hankkeen tavoitteita vastaamaan. Uusi konsepti otetaan käyttöön vuoden alusta. Tähän mennessä osatoteuttajan saaman kokemuksen mukaan romaninuorten sitoutuminen, tavoittaminen sekä yleisesti osallistuminen on oletettua haasteellisempaa. Syitä löytynee sekä kulttuurisista että nuorten keskuudessa vallitsevasta arvomaailmasta. NK:n osatoteutuksessa koetaan, että romaninuorten kanssa täytyy tehdä oletettua enemmän alustavaa ja valmentavaa työtä asenteiden ja arvojen osalta, jotta siirtyminen koulutukseen, työelämään ja yhteiskunnalliseen osallisuuteen olisi sujuvampaa. Koulupudokkuuden ennaltaehkäisemisessä ja ammatillisen koulutuksen lisäämisessä on tehty tiivistä yhteistyötä opetusviraston kanssa. Romaninuria on avustettu oppisopimuskoulutukseen ja Valma –koulutukseen hakeutumisessa yksilöohjauksen avulla. Toiminta on vasta alkuvaiheessa ja tästä johtuen osallistujapalautteita ei ole vielä kerätty. Itsearviointi ja peilaus muiden osatoteuttajien kanssa tapahtuu kuitenkin säännöllisesti yhteisissä kokouksissa ja palaverissa. Laskutettavat kustannukset ovat hankesuunnitelman mukaisia.

Suomen Romanifoorumi (SRF)

Osahankkeen toiminta on ollut suunnitelman mukaista. Suomen Romanifoorumi on vierailut ja

tutustunut toisten osatoteuttajien toimintaa ja työntekijöihin. Tutustumisella on haettu yhteisiä toimintoja ja työkenttää. He ovat myös pitäneet erilaisia tiedotus- ja informaatiokoulutustapahtumia muille osatoteuttajille sekä yhteistyötahoille että palveluiden tuottajille kulttuurisensitiiviydestä (yhteensä 9 kpl). Maksatuskaudella he pitivät myös pyynnöstä kaksi erityistä tiedotus- ja koulutustapahtumaa THL:ssä. Koulutustapahtumissa keskityttiin erityisesti romanikulttuuriin ja viestintään sekä vuorovaikutukseen. Koulutuksessa työsti myös hyviä lähestymistapoja ja keinoja toteuttaa THL:n hyvinvointi- ja terveystutkimus romaneista. Saadun palautteen perusteella päivät täyttivät tarkoituksensa. Ohjaustyötä SRF on tehnyt mm. henkilökohtaisesti, puhelimitse, sähköpostilla sekä facebookin välityksellä. Tilaisuuksissa on tavoitettu myös viranomaisia, työnantajaorganisaatioita sekä kolmannen sektorin toimijoita. Yhteistyötä Ohjaamojen ja oppilaitosten kanssa on kehitetty tutustumiskäynneillä ja tapaamisilla. Verkostoyhteistyö Tsetanes naal- ja Nevo tiija -hankkeiden osatoteuttajien kanssa on aloitettu. Myös hankkeen mukaisia rekrytointi ja teematilaisuuksia SRF on pitänyt (3 kpl). Hankkeen aloituksen viivästymisen ja hanketyöntekijän työn aloittamisen ajankohdan (3.10.16) vuoksi teemapäiviä ei ole ehditty pitämään niin monta kuin oli tarkoitus. Laskutettavat kustannukset ovat hankesuunnitelman mukaisia.

Terveyden- ja hyvinvoinninlaitos (THL)

Osatoteuttaja on toteuttanut maksatuskauden toimintasuunnitelman mukaisia toimenpiteitä viimeistämällä esitutkimukseen käytettyjä lomakkeita ja lyömällä lukkoon otos- ja tutkimuspaikkakunnat, rekrytoimalla tarvittavan henkilöstön sekä luomalla ajanvarausjärjestelmän ja työstämällä muut tarvittavat infrastruktuurit. Maksatuskauden aikana THL on myös toteuttanut tutkimuksen logistiikan suunnittelua ja datankeruulomakkeiden atk-ohjelmointia. Samoin kaikki tutkimusvälineistön hankinnat on tehty sekä tutkimustiloista on tehty sopimukset tutkimuspaikkakuntien kanssa. Osatoteuttaja on hakenut ja saanut ROOSA-tutkimukselle luvan HUS sairaanhoitopiiriin koordinoivalta eettiseltä toimikunnalta.

THL on hyödyntänyt tutkimuksen sisäajossa kentän ihmisiä rekrytoimalla mm. hankkeesta tiedottamiseen kohderyhmälle kaksi romanikulttuuri-ohjaaja opiskelijaa - harjoittelijat ovat edistäneet kahdensuuntaista integraatiota. Tutkimuksesta on myös tiedotettu erilaisissa tapahtumissa (Jyväskylän alueelliset romani-asiain neuvottelupäivät, NevoTiijan työllisyysmessut sekä THL:n järjestämä kuulemistilaisuus ja Romani-asiain neuvottelukunnan kokouksessa).

Tämän maksatuskauden tärkein tavoite THL:n kohdalla on ollut väestötutkimuksen esivalmistelutöiden aloittaminen, jotta kenttätutkimukset pääsevät aikataulunmukaisesti alkamaan. Vaikka maksatuskauden aikana satsattiin vahvaan tutkimuksesta tiedottamiseen, siitä huolimatta tutkittavien rekrytoiminen on lähtenyt kankeasti käyntiin. Alhainen N-määrä haastaa THL:n osatoteutuksen. Jo alkumetreistä lähtien romanien parissa on esiintynyt voimakasta tutkimuskielteisyyttä. Tämän kääntämiseksi tutkimusmyönteisyydeksi osatoteuttaja tulee tarvitsemaan vetoapua Nevo Tiija-hankkeen muilta toimijoilta. Toteutettava Roosa-tutkimus saattaa tarvita lisäpohdintaa ja ehkä hankesuunnitelmamuutosta. Tähän palataan toisen maksatuskauden jälkeen, jos muutosta ei ole näkyvissä.

Maksatuskauden aikana merkittävä vaikutustehtävä oli romanien kuulemistilaisuuden järjestäminen. Teimme siellä pidetyistä puheenvuoroista muistion, josta koottiin Useimmiten Kysytyt Kysymykset -tyyppinen tietoisuus hankkeen verkkosivuille. Vastasimme saamaamme palautteeseen mm. pyytämällä yhdenvertaisuusvaltuutetulta lausunnon tutkimuksen lainmukaisuudesta (tutkimusluvan

lisäksi). Lisäksi koostimme muistion ja esityksen tutkimusta ohjaavista keskeisistä laeista ja eettisistä normeista, joka annettiin Romaniasiaain neuvottelukunnan käsiteltäväksi. Vastasimme Jyväskylän neuvottelupäivillä romaneilta saamaamme palautteeseen ja järjestimme Helsingissä kuulemistilaisuuden, johon oli mahdollista osallistua myös etäyhteydellä.

Vantaa kaupunki

Vantaan kaupungilla ei ole ollut maksatuskauden aikana toimintaa eikä kuluja. Osatoteuttajalla on vielä rekrytoinnit kesken.

Linkkejä mediahuomioon:

<http://www.iltasanomat.fi/kotimaa/art-2000004878975.html>

<http://areena.yle.fi/1-3772572?autoplay=true>

<http://yle.fi/uutiset/3-9310334>

<http://areena.yle.fi/1-3858879>

<http://areena.yle.fi/1-3846467>

<http://areena.yle.fi/1-3139364>

[https://peda.net/diak/romanien-osallisuus/kl2/mp2dk:viewer#/0\)](https://peda.net/diak/romanien-osallisuus/kl2/mp2dk:viewer#/0)